

Poceni kakovost

Je mogoče izboljšati izobraževanje, ne da bi zanj namenili več denarja?

Piše: Klemen Košak

D arko Mali iz Centra za poklicno izobraževanje zlahka odgovori na vprašanje, kako izboljšati poklicno izobraževanje v Sloveniji. Kazalec kakovosti poklicnega izobraževanja je zgolj zaposlenost, zato za zgled velja Nemčija, kjer je brezposelnost nizka. Tam dijaki poklicnih srednjih šol preživijo več časa v podjetjih kot v šolah ter za to že pri šestnajstih letih služijo okoli petsto evrov na mesec. »Učenci morajo biti več v podjetjih,« sveduje Mali.

V Sloveniji bi težko našli politično stranko, ki se s tem ne bi strinjala, a ko je sistem vajeništva, podoben nemškemu, pred kratkim poskušala uvesti stranka SDS, so ga v parlamentu hitro zavrnili. Težava je bila v denarju, saj bi morala država dati v prvih treh letih več kot sto milijonov evrov, nato pa vsako leto sedemdeset milijonov evrov. Za uvedbo vajeništva morajo biti »izpolnjeni pogoji glede financiranja iz javnih sredstev«, je argument proti zakonu SDS navedel državni sekretar na ministrstvu za izobraževanje dr. Mirko Pečarič.

Da je denarja malo, se zaveda tudi prihajajoča vlada, saj o dvigu sredstev za izobraževanje ne govori. Ker pa je nova koalicija hkrati obljubila »dvig kakovosti celotne izobraževalne vertikale ob ohranjanju brezplačnosti javnega izobraževanja«, je novi ministrici ali ministru priprava zelo težek mandat.

Mnogi so prepričani, da je povečevanje kakovosti brez povečanja sredstev praktično nemogoče. »Višja kakovost zahteva boljše strukturne razmere, kot sta razmerje med številom učiteljev in učencev ter število otrok v vrčevskem oddelku in šolskem razredu,« pravi dr. Ljubica Marjanović Umek s Filozofske fakultete v Ljubljani. »Na tako imenovani etični pogon učiteljev, ki naj bi ne glede na okoliščine dajali vse od sebe, ne bo šlo v nedogled. Ostalo bo na isti ravni ali pa bo šlo navzdol.«

Slovensko šolstvo je po delovnih razmerah podpovprečno, po dosežkih učencev, ki jih merijo mednarodne raziskave, pa je nadpovprečno.

Več za fakultete, manj za ostale

V osnutkih koalicijskih pogodb so finančna sredstva za izobraževanje omenjena le pri visokem šolstvu. Zanj naj bi delež bruto domačega proizvoda zvišala z 1,4 odstotka na dva odstotka oziroma – zelo približno rečeno – z manj kot petsto milijonov evrov na leto na več kot 700 milijonov evrov.

Slovensko visoko šolstvo ima v primerjavi z drugimi državami res zelo malo denarja. Članice organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) so v letu 2011 namenile 13.528 evrov na študenta, Slovenija pa 9693 evrov. Na to težavo nas OECD že dolgo opozarja, predlaga pa nam uvedbo šolnin v kombinaciji s študentskimi posojili ter to, da visokemu šolstvu namenimo del denarja, ki gre zdaj za osnovne šole. Prerazporejanju denarja z osnovnih šol na fakultete je bil naklonjen tudi verjetni novi finančni minister dr. Dušan Mramor, ko je to funkcijo opravljal med letoma 2002 in 2004.

Do tega sklepa pridemo le z ozkim ekonomskim pogledom, opozarja dr. Zdenko Kodolja s pedagoškega inštituta. »Ukrepi, ki nam jih priporoča OECD, kot je zapiranje podružničnih in drugih manjših šol, manj učiteljev in nepedagoškega osebja ter več otrok v razredih, bi

gotovo povečali učinkovitost porabe proračunskega denarja, a bi bržkone povzročili veliko škodo,« opozarja. Tudi če ne opravimo analize posledic morebitnih takih ukrepov, jih je težko zagovarjati. Slovenske osnovne šole so namreč po številu učencev v razredu in razmerju med učenci in učitelji zelo blizu povprečju razvitih držav.

Dekan pedagoške fakultete dr. Janez Krek poudarja, da so se sredstva, ki jih država namenja za izobraževanje, v zadnjih letih zmanjševala. »Če pogledamo, kaj sistem zagotavlja, se je kakovost v zadnjih letih konstantno slabšala. V popoldanskem bivanju na primer ni več pouka, ampak samo še varstvo. Združevali so oddelke in odpravljali manjše skupine,« našteva. »Že če bi se hoteli vrniti na prejšnjo raven, so potrebna dodatna sredstva.«

Brez dodatnega denarja ni mogoče izboljšati strukturnih razmer za delo v vrtcih in šolah, a nova vlada tega ne obljublja. Številni strokovnjaki priznavajo, da je načeloma res mogoče najti rešitev, ki bi povečala kakovost dela v šolah, ne da bi za to povečali sredstva, vendar bo iskanje te rešitve mučno delo.

Neugotovljena kakovost

Zatakne se že pri vprašanju, kaj sploh je

Študij pri predmetu risanje in slikanje na oddelku za restavratorstvo, prof. Robert Černelč /Foto: Miha Benedičič, ALUO

kakovostno šolstvo. »Pogledi tu so si zelo različni, pogosto celo diametralno nasprotni,« pravi Kodelja. Na to najbolj jasno kažejo zasebni vrtci in šole, ki z otroki delajo povsem drugače kot javni, a že glede javnih ni mogoče najti enotnega mnenja ne v javnosti ne med strokovnjaki. »Za ene so dobre šole tiste, ki omogočajo individualno izbiro, za druge morajo zagotavljati, da bodo otroci dobro obvladali določena znanja in veščine, tretji poudarjajo vzgojo značaja, četrti zahtevajo utemeljenost na trdnih vrednotah, peti cenijo vsestransko razvijanje otroka ...« našteva Kodelja.

To seveda ne pomeni, da se države, ki se tega zavedajo, ne posvečajo kakovosti šolstva in se ne ukvarjajo s tem, kako jo dvigniti.

Šolstvo je kompleksen sistem in do povečevanje njegove kakovosti se ne da priti po bližnjicah.

Seveda se, vendar oblikujejo jasna merila za kakovost ter modele, s katerimi jo ocenjujejo in zagotavljajo.

Na vprašanje, kakšno je kakovostno šolstvo, je v Sloveniji poskušala odgovoriti 520 strani dolga Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, ki jo je leta 2011 pripravila skupina pod vodstvom Janeza Kreka in je lahko v najslabšem primeru temelj za razpravo o tem vprašanju. V Sloveniji se je zataknilo pri drugem delu zagotavljanja kakovostnega šolstva, pri preverjanju kakovosti šol.

Hkrati z Belo knjigo je nastala 430 strani dolga knjiga Kakovost šolstva v Sloveniji, ki je pripravila predloge za uvedbo modelov samoevalvacije za vse ravni slovenskega vzgojno-izobraževalnega sistema, od vrtcev do fakultet. S temi modeli bi ves čas preverjali kakovost dela vzgojno-izobraževalnih ustanov in kakovost sistema, v katerem delujejo, s tem pa bi dobili tudi mehanizem za spodbujanje izboljšav. »Ali se je situacija od takrat kaj spremenila, lahko presodite sami,« pravi Živa Kos Kecojevič, ki je uredila knjigo skupaj z nekdanjim ministrom dr. Slavkom Gabrom.

Med tistimi, ki obžalujejo, da se ni spremenilo nič, je tudi Ljubica Marjanovič Umek,

ki je pri tem projektu pripravila predloge za sistem samoevalvacije v vrtcih. »Stroka je povedala, kako se to naredi. Šolska politika pa bi morala to uzakoniti ali dati v neki dokument,« pravi.

Ljubica Marjanovič Umek ve, da ni bližnjic. Ko je sodelovala v raziskavi o spodbujanju komunikacijske kompetence v slovenskih vrtcih, je ugotovila, da kakovostni slovenski vrtci dosegajo dober učinek pri otrocih iz manj spodbudnih okolij, ne povečajo pa komunikacijske kompetence pri tistih, ki jo krepijo že v svojih družinah. Zaradi te in drugih ugotovitev je lahko vzgojiteljicam priporočila subtilne spremembe, na primer, naj se več pogovarjajo z malčki, tudi ko ti še ne znajo govoriti. »Kako so to izvajale, ne vemo, ker jih nismo spremljali,« pove in poudari, da sta pri spremljanju kakovosti ključni dolgotrajnost in sistematičnost.

Slovenski vrtci so sicer na splošno ocenjeni kot najbolj kakovosten del slovenskega vzgojno-izobraževalnega sistema in tudi za strokovnjake iz drugih držav so pogosto vzor. Hkrati mednarodne primerjave ugotavljajo, da so slovenski vrtci tudi po razmerah, v katerih delajo, nadpovprečni. V Sloveniji je povprečno devet otrok na vzgojiteljico in te jim namenijo 1314 ur na leto, povprečji vseh članic OECD pa sta 14 oziroma 994. Tudi plače slovenskih vzgojiteljic so nad povprečjem OECD, kar ne velja za nobeno drugo raven izobraževanja.

Med delovnimi razmerami, ki seveda stanejo, in kakovostjo seveda obstaja povezava. A to ne pomeni, da se lahko pri ugotavljanju kakovosti ustavimo tu. Potrebne so temeljitije analize.

O kakovosti slovenskih šol se na primer najbolj vneto razpravlja ob objavi mednarodnih testiranj osnovnošolcev in srednješolcev, na katerih slovenski otroci večinoma dosegajo nadpovprečne rezultate, razmere, v katerih se učijo, in sredstva, ki jih zanje namenja država, pa so večinoma povprečni ali podpovprečni.

Testi, kot je PISA, ki ga izvaja OECD, seveda niso kazalec kakovosti, ampak zgolj testiranje dela znanja učencev na določenih področjih. »PISA preverja zgolj del matematičnega, naravoslovnega in jezikovnega znanja. Dobri dosežki slovenskih učencev na teh testih so samo ena od nujnih sestavin dobre šole, nikakor pa ne zadoščajo za utemeljeno trditev, da so naše šole dobre,« opozarja Kodelja.

Takšni testi sami po sebi ne morejo biti podlaga za kakršenkoli ukrep, in to tudi v primeru, če bi bil na področju šolstva naš edini cilj izboljšati dosežke na takih testih. Poleg rezultatov teh testov so namreč na voljo zgolj

DVOREC JELEN

RAZKOŠJE V OBJEMU TRADICIJE

www.dvorec-jelen.si

NE SPREGLEJ!
EKSLUZIVNO

Samo do
15.10.2014

Do novega doma s
financiranjem po meri

- Del plačaj zdaj, del čez dve leti
- Danes najemi, čez dve leti odkupi

Izjemna priložnost velja **do 15.10.2014**
za vse še razpoložljiva stanovanja.

T.: 040 578 198 • @: info@dvorec-jelen.si

Navtični-tečajji.si

Izberite svoj paket
iz obširne ponudbe
navtičnih izobraževanj
**največje navtične
šole v Sloveniji.**

Izkušeni predavatelji

Tečajji celo leto po **vseh** večjih krajih v Sloveniji

Kvalitetna lastna razvita literatura

Skoraj 100% **uspešnost** naših tečajnikov na izpitu

Moderen učni načrt in uporaba novih tehnologij

Doživljenjska garancija na vaše **znanje**

Member of
**Academia
Nautica**

Jezikovna
Akademija

Sodobni jezikovni tečajji

Izjemna cena in plačilni pogoji

Aktivna komunikacija in uporaba jezika

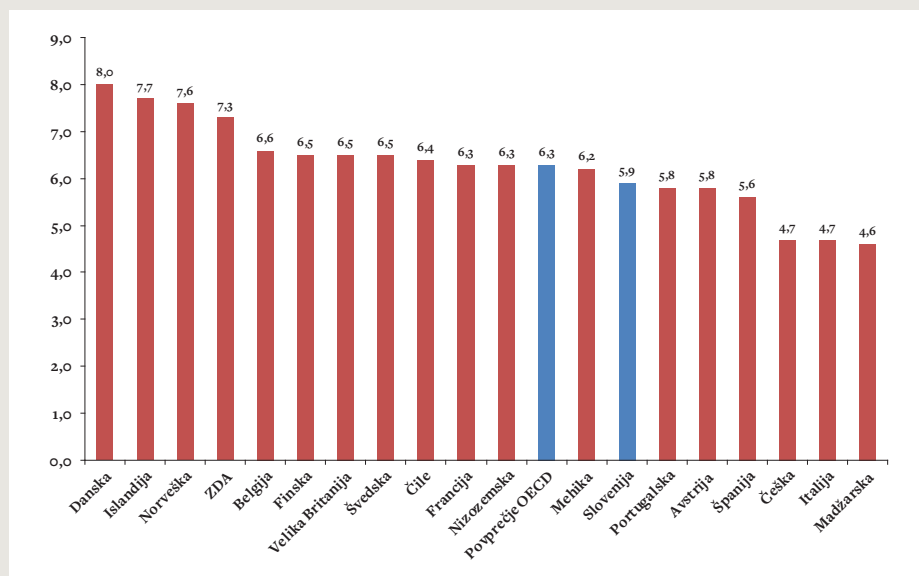
Spletna učilnica in interaktivna gradiva

www.jezikovna-akademija.si

Vpiši se zdaj!

Podpopprečni

Odstotek BDP-ja, ki ga države namenijo za izobraževanje

Vir: OECD, podatki za leto 2010

Slovenija je po deležu bruto družbenega proizvoda, ki ga namenja za izobraževanje, podpopprečna, poleg tega pa je tudi ena redkih držav, v katerih ta delež v zadnjih letih pada. Čeprav smo med državami, kjer je zasebnih vložkov v izobraževanje malo, smo podpopprečni tudi po deležu javnih izdatkov, ki ga namenjamo za izobraževanje, in tudi po deležu, ki ga javni izdatki za izobraževanje predstavljajo v BDP-ju.

podatki o tem, kakšen je socialnoekonomski status testirancev in katero šolo obiskujejo. »Iz teh podatkov ne moremo ugotoviti, zakaj učenci na neki šoli berejo bolje kot na neki drugi. Za to so potrebne podrobnejše raziskave, na podlagi katerih bi vedeli, ali morajo na neki šoli kupiti boljše knjige, ali imajo v razredih preveč učencev ali kaj drugega,« poudarja Ljubica Marjanović Umek.

Da je ključen prav sistem samoevalacije šol, v katerega bi bile vključene vse šole, se strinja tudi Janez Krek. »S tem mora novi minister začeti takoj,« poziva.

Šele potem bomo ugotovili, kako v slovenskem šolstvu povečati kakovost. Res pa je, da se nam bo verjetno hkrati potrdilo, da to ni zastoj. x

Med delovnimi razmerami, ki seveda stanejo, in kakovostjo seveda obstaja povezava. A to ne pomeni, da se lahko pri ugotavljanju kakovosti ustavimo tu.

SAE CREATIVE
MEDIA
EDUCATION
INSTITUTE

NOVI ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Močno znižane cene izobraževanj

**Dan odprtih vrat
13.09.2014
ob 11.00**

WEB DESIGN
& DEVELOPMENT

3D/INTERAKTIVNA
ANIMACIJA

AVDIO
PRODUKCIJA

Homo universalis

Oddelek za oblikovanje na ALUO oziroma Univerzi v Ljubljani letos praznuje 30 let

Piše: Petra Tihole

Nekje na sredini Dolenjske ceste v Ljubljani se že tri desetletja kalijo nove generacije oblikovalcev. V enem od prostorov Akademije za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO) se z njimi ukvarja skupina zanimivih, razmišljujočih ljudi, angažiranih profesorjev, uglednih ustvarjalcev, uveljavljenih strokovnjakov in teoretikov, ki so najboljši v svojem poklicu in katerih dosežke cenijo tudi v tujini.

V opuščeno, odkupljeno in deloma prenovljeno tovarno Utensilija so se iz prvih začasnih prostorov na Erjavčevi ulici in leto pozneje na podstrešju Dijaškega doma Ivana Cankarja na Poljanski cesti preselili leta 1992. Pionirji študijskega programa oddelka za oblikovanje Peter Skalar, Saša Mächtig, Nana Lesnika, Jože Brumen, Andrej Jemec in v sklepnem delu Stane Bernik so ob pomoči številnih profesorjev in strokovnjakov leta 1984 pod vodstvom Grega Košaka v pripravo študijskega programa oblikovanja vložili ogromno energije.

Šele pred osmimi leti pa jim je zares uspelo, da se je tedanja Akademija za likovno umetnost (ALU) preimenovala v Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO). Danes ima oddelek za oblikovanje dva oddelka. Oba sta neverjetno uspešna. Sodita med glavne kalilnice bodočih strokovnjakov za oblikovanje v Sloveniji. Na oddelku za vizualne komunikacije poučujejo grafično oblikovanje, fotografijo, ilustracijo in interaktivno oblikovanje. Oddelek za industrijsko in unikatno oblikovanje pa je kot edina slovenska izobraževalna institucija celo uvrščen med 50 najboljših šol za oblikovanje v Evropi in se v svoji zgodovini lahko pohvali z izjemnimi posamezniki, med profesorji ter med nekdanjimi in zdajšnjimi študenti.

»Za oblikovalce, ki stroko peljejo naprej, je zaslužna šola in tu se kaže daljnovidnost ljudi, ki so bili zraven pri ustanovitvi programa,« poudarja Jure Miklavc, vodja oddelka za industrijsko oblikovanje, večkrat nagrajeni profesor temeljnega predmeta načrtovanja. Sicer ima tudi svoj studio, ki že več let sodeluje z Alpino. Za to podjetje je zasnoval inovativne

čevlje za prosti čas Binom ter enega najinovativnejših in tehnološko najbolj dognanih izdelkov – modela čevljev za tek na smučeh Elite CS in CL. Sodi v prvo generacijo profesorjev, ki so se izobrazili na oddelku za oblikovanje, prej so bili profesorji večinoma arhitekti.

Kljub velikemu pomenu šole, nenehnemu dokazovanju profesorjev, študentov in alumnov jih že ves čas pesti ista težava – katastrofalne prostorske razmere, v katerih delujejo. Reševanje prostorske problematike ne le ALUO, temveč tudi drugih dveh umetniških akademij v glavnem mestu se vleče kot kurja čreva. Lokacija za novogradnjo na območju vojašnice na Roški, ki jo je za skupni projekt akademij ministrstvo za šolstvo namenilo že pred desetimi leti, je stvar preteklosti. Zdaj rešitve iščejo vsak zase. »Primernih in dovolj velikih prostorov v mestnem jedru ni, zato se bodo najverjetneje morali odločiti za dozidavo kakšnega objekta, ki že stoji, morda celo prostorov na Erjavčevi,« pravi dekan akademije Boštjan Botas Kenda, profesor, ki vodi seminar za načrtovanje vizualnih komunikacij.

Vsi, tudi študentje, si kljub romantiki prostorov, ki živijo s preteklostjo, želijo prenovne. Pri tem pa seveda večjega vložka v opremo različnih delavnic, stroje in ateljeje. »Tako bi se lahko študentje še dosti bolje razvijali, zdaj pa so bolj ali manj prepuščeni sami sebi, saj imajo na voljo le osnovna orodja,« razmišlja ena od nadarjenih diplomantk šole Ana Baraga, ki ji je zbirka knjižic *Besedarije besedne bedarije*, celovit umetniški knjižni projekt, na zadnjem Bienalu ilustracije prinesla posebno priznanje za mladega ustvarjalca.

Ne le da nimajo uporabnih računalnikov, ki so danes obvezna študijska oprema, niti tako osnovnih potrebščin, kot so papir, tiskalniki, fotokopirni stroji, svinčniki in oglje, nimajo na razpolago. Temu botruje tudi nenehno krčenje sredstev, ki jih prispeva država. »Kar se tega tiče, lahko rečemo, da smo podhranjeni,« pritrjuje Kenda. Pri tem se zaveda, da bi lahko od države zahtevali, naj jih opremi, saj imajo verificirane študijske programe. A ker so ti procesi prepočasni, meni, da je infrastrukturno podhranjenost treba rešiti s

povezovanjem na trgu in tako šoli omogočiti boljše delovanje.

Ne glede na to so si vsi edini, da je med študijem delo z materiali neprecenljivo. »Še posebej za industrijskega oblikovalca,« je prepričan Miklavc. »V tem smislu so še razmere v srednjih šolah v regiji, ki so bolj obrtno naravnane, neprimerljivo boljše kot pri nas, mi smo pravi 'kremenčkovi'.« Nekoliko bolje gre oddelku za steklo, in to predvsem po zaslugi Tanje Pak, oblikovalke in predavateljice, ki je izkoristila vse svoje zveze, da so jim steklarne podarile peči, ki jih niso več potrebovale.

Kljub prostorskim težavam in pomanjkanju sredstev, katerega posledica je tudi kadrovska podhranjenost, kljub neugodnim razmeram z akademije prihajajo izredno uspešni alumni, ki se po šolanju postavijo na trg in na noge in posegajo po svetovnih nagradah, kot je nagrada red dot. Že drugo leto zapored je Miklavc celo član strokovne žirije, ki izbira med kandidati za to ugledno nagrado. Kakovosten in poglobljen študij, ki se ves čas razvija in usklajuje z razvojem oblikovalske stroke, skušajo zagotoviti tudi s trmastim prostovoljnimi delom nekaterih pedagogov pri posameznih programih na oddelku za oblikovanje.

»Ko vidiš nove potrebe v družbi, neki nov profil, te ne more omejevati študijski program, za ustanovitev novega pa potrebujemo tudi do tri leta, preden bi ga sploh lahko začeli izvajati,« je zgrožena docentka Petra Černe Oven, ki na

Skupinsko delo načrtovanja vidnih sporočil (tipografska delavnica prof. Leonidasa) / Foto: Jon Žagar, študent ALUO

Postavitev zaključne razstave na študiju fotografije / Foto: Miha Benedičič, ALUO

šoli poučuje enega od teoretičnih predmetov. Magistrirala in doktorirala je na priznanem oddelku za tipografijo in grafično komunikacijo na Univerzi v Readingu, eni od najboljših šol za tipografijo na svetu, kjer je nekaj časa tudi predavala kot asistentka.

Prav zaradi tega po njenem pedagogiji uporabljajo bolj »kaskaderske« metode. Pogosto se zgodi, da sami razpišejo prostovoljni seminar in študente povabijo, naj se vključijo vanj vzporedno z rednim študijskim programom. Na teh seminarjih se predstavlja jo teme, ki so povsem nove in v oblikovanju v Sloveniji še ne videne. Ovnova je povedala, da je bil lep primer tega seminar *Storitveno*

in informacijsko oblikovanje, v katerega so bili vključeni mednarodni strokovnjaki: »*Pokazalo se je, da neinstitucionalni postopek, za katerega sta značilni svežina in neobremenjenost, šolo lahko postavi na zemljevid Evrope.*« Nedavno so predmet storitveno oblikovanje dodali v program in postali ena redkih šol v Evropi, ki ga ponujajo.

Poglobljenost programa zagotavljajo tudi z gostujočimi predavatelji, profesorji, praktiki iz tujine, zaradi česar so vpeljali program *ALUO Design Talks*, pri katerem sodelujejo tudi druge institucije. V sklopu tega programa so imeli že veliko gostov, ki so se ukvarjali s povsem eksotičnimi področji. Na

delavnici, ki jo je v Ljubljani vodil soustanovitelj in vodja interdisciplinarnih studiev Intégral v Parizu, Zürichu in Berlinu Ruedi Baur, predavatelj na univerzah po vsem svetu, so se denimo začeli ukvarjati z izkušnjo potnika na ljubljanski postaji in končali z rešitvijo za potniški promet za vso Slovenijo. Lotevajo se tudi tem v povezavi z etiko v oblikovanju. Tako so letos gostili britansko predavateljico Alison J. Clarke, ki sicer predava na dunajski šoli za oblikovanje. Predstavila jim je vzrok in zgodovino družbenega oblikovanja. S tem, ko v študij vključujejo zgodbe, ki niso del rednega izobraževanja, bogatijo izobraževalni proces, s čimer ta postane zanimiv ne le za študente,

www.aluo.uni-lj.si

Univerza v Ljubljani
Akademija za likovno umetnost
in oblikovanje

UŽIVAJ
V ŠTUDIJU!

ŠTUDIRAJ NA AKADEMIJI
ZA LIKOVNO UMETNOST
IN OBLIKOVANJE!

Grafika > Slikarstvo > Video in novi mediji > Kiparstvo
Konzerviranje in restavriranje likovnih del > Fotografija
Ilustracija > Interaktivno oblikovanje > Grafično oblikovanje
Industrijsko oblikovanje > Unikatno oblikovanje

ALUO
oblikovanje
je povsod
okoli nas

oblikovanje: študenti ALUO

temveč za celotno oblikovalsko stroko in tudi druge stroke.

Vsemu temu navkljub nekateri študentje pogrešajo sodobnejši študij. »Pogrešajo predvsem poglobljenost v novonastalih smerih. Morda tudi zato nadarjeni in zagnani mladi oblikovalci odhajajo na podiplomski študij v tujino,« na podlagi pogovorov z mladimi študenti sklepa Miha Artnak. Grafitar, street artist, grafični oblikovalec in vizualni umetnik, še eden od uspešnih diplomantov oddelka za vizualne komunikacije, je s skupino Zek Crew, osemčlansko skupino študentov, od katerih je kar šest študentov ALUO, osvojili veliko Brumnovo nagrado za oblikovalski projekt Trnfest. Kljub vsemu povedanemu ima lep spomin na študij in profesorje, saj se je od njih naučil veliko več kot le oblikovanja.

Akademija vendarle ni zaprta sama vase, to dokazujejo profesorji in študentje, ki med študijem na različne načine širijo vesti o svojih dosežkih, umetniških in raziskovalnih. Lani so se denimo predstavili v Londonu na razstavi *Povezujemo oblikovanje in industrijo*.

Umeščenost v mednarodno okolje, tudi zaradi matične Univerze v Ljubljani, članice Zveze evropskih univerz – EUA, oddelku za oblikovanje pomaga pri prepoznavnosti, snovanju in širjenju zamisli, kako študij izboljšati. Kenda denimo septembra odhaja na finsko Aaltovo univerzo, ki uspešno združuje tri vodilne finske fakultete, za tehnologijo, ekonomijo ter umetnost in oblikovanje. To sodelovanje med znanstvenim, poslovnim in umetniškim odpira neštete nove možnosti za multidisciplinarno izobraževanje in raziskovanje, model, ki ga ne morejo dobesedno prenesti na domača tla, deluje pa po načelu, pomembnem za prihodnost oddelka, je prepričan dekan.

Oblikovanje namreč mora slediti družbenim tokovom in biti pripravljeno odzvati se na procese v okolju, v katerem deluje. Šola je pri tem zelo pomembna. Producirati mora misleče posameznike, ki znajo opazovati in se odzvati na procese v okolju. Vzgojiti ljudi, ki bodo sami znali najti posel in predvideti, kje so potrebna njihova znanja. »Od oblikovalca se

pričakuje, da povezuje in razume različne stroke, ki mu pomagajo v procesu oblikovanja priti do končnega proizvoda,« je prepričan Kenda. »To so koraki, ki jih moramo utrditi tudi v izobraževanju.«

Da jih pri pripravi na resnični svet čaka še veliko dela, meni tudi Jurij Lozić, še en zekovec, industrijski oblikovalec, ki skupaj s še nekaj mladimi industrijskimi oblikovalci deluje pod imenom Rompom. Že prvi skupni projekt, prenova ljubljanskega lokala Bikofe, jim je prinesel nagrado za najboljši interior na Mesecu oblikovanja. Zdaj mu je uspelo s kampanjo za blatnike za kolo Musguard, ki jih že lep čas lahko kupimo v newyorškem Muzeju moderne umetnosti, kjer so naprodaj skupaj s kulturnimi oblikovalskimi izdelki: »Na šoli študenta oblikovanja še zmeraj vidijo kot strokovnjaka, ki se bo vključil v produkcijsko verigo, teh pa je v Slovenji, kot vemo, vse manj. Svet oblikovanja je odvisen od korenitih sprememb, ki jih povzročajo gospodarski tokovi, zato je danes treba biti zelo fleksibilen.« Oblikovalec kot »one man band« (kreator, proizvajalec in tržnik) je bil zato tema njegove diplomske naloge. Meni, da je fleksibilnost v kurikulumu verjetno zahteven korak, a izvedljiv. Kot primer dobre prakse omenja velik premik na akademijah, ki so ga v zadnjih letih ob državni pomoči načrtno izpeljali na Poljskem.

Odgovornost vsake fakultete je, da študentom zagotovi zaposljivost, pri čemer je treba točno vedeti, kolikšne so potrebe po takšnem kadru. Da bi predstavili študijske programe potencialnim kandidatom in s tem povečali zanimanje za študij, obiskujejo srednje šole in sondirajo morebitni kader. Akademija pa se je letos prvič predstavila tudi na regionalnem tridnevem oblikovalskem festivalu *Dan D* v Zagrebu. Da bi izstopili iz množice razstavljalcev, so na razstavi *ALUO To Go*, ki jo je pripravila skupina študentov, priredili delavnice, na katerih so sodelujoči lahko začutili utrip šole, spoznali metode dela in prejeli darilo v obliki študentskega dela. Tako so pritegnili morebitne bodoče študente, pa tudi stranke. Mlajša generacija pedagogov skuša

povezovati oddelke, denimo s tem, da razpisujejo naloge, pri katerih študente z različnih oddelkov pomešajo med seboj. Na letošnjih Vurnikovih dnevih so v radovljiški graščini razstavili dela, nastala na štiridnevni šolski oblikovalski delavnici. Pod mentorstvom profesorjev so nastali resnično izvorni izdelki, čokoladni pralineji, kopalne brisače, okrasna blazina, papirnati prtički, kozarci, ravnilo, steklenica za vodo in drugi izdelki, poslovna darila in spominki s prepoznavnimi vzorci, ki krasijo Vurnikovo arhitekturo.

Študentje tudi sicer del projektov opravljajo v varovanih okoljih, kjer delajo brez pritiska naročnikov in se učijo oblikovalskih osnov. Že zelo zgodaj, predvsem v tretjem letniku, pa začnejo sodelovati tudi s čisto konkretnimi podjetji in naročniki. Na podlagi pridobljenega razpisa denimo že drugo leto skrbijo za celotno grafično podobo ljubljanske opere in slovenske filharmonije, sodelovali pa so tudi z državno volilno komisijo; zanjo so oblikovali spletno stran in volilne obrazce. Tako so njihovi izdelki prišli prav v vsako gospodinjstvo.

Priložnost, da dokažejo, kako uspešni so in kako daleč seže njihov vpliv, je tudi 30-letnica oddelka za oblikovane ALUO. Zaznamovali jo bodo z razstavo, pri kateri gre za odličen primer sodelovanja in povezovanja ter izmenjave znanj med študenti in profesorji. To je tudi priložnost, da na konkretnih primerih vidimo, kako je z dobro oblikovanimi izdelki in jasno strategijo mogoče prerasti iz lokalnega izdelovalca v globalnega, in to v srednjem in višjem cenovnem razredu.

Oktober bodo na Kongresnem trgu stali štirje zabojniki, v katerih bodo razstavili najbolj prodajane in pozornost zbujajoče izdelke slovenskih oblikovalcev, dobitnikov najvišjih strokovnih nagrad. Z mobilno razstavo, s katero nameravajo obiskati ne le kraje po Sloveniji, temveč tudi v tujini, želijo opomniti, da je oblikovanje povsod okoli nas, pa tudi, da zadnja tri desetletja živimo v boljšem svetu, ker na ljubljanski univerzi delujeta oddelka za oblikovanje. x

Vedno odlična izobraževanja!

www.agencija-poti.si

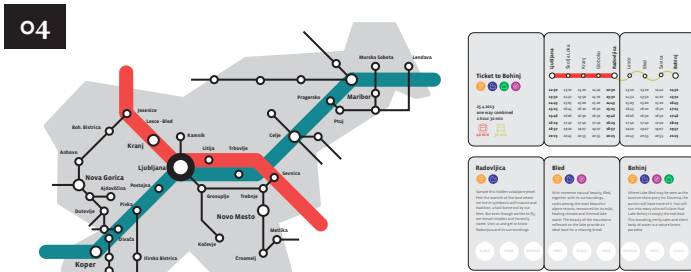
Bralcem Mladine **podarimo 100 EUR** za obisk na izbranem izobraževanju!

Pokličite nas na 01/511 39 21 ali nam pišite na prijave@agencija-poti.si

agencija **POTI**
Z znanjem do cilja!

SLOWAYS EXPRESS

01. Nakit kot nepopisan list

Avtor: Hana Sevšek
Mentor: prof. mag. Tanja Pak
Študijsko leto: 2009/2010

02. Ilustrirani učbenik Oblikovanje po meri človeka

Avtor: Tjaša Kermavner
Študijsko leto: 2012/2013
Mentor: doc. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med.
Somentorja: doc. mag. Tomato Košir in doc. Jure Miklavc

03. Mednarodni natečaj plakat na temo Nacionalne fobije

Avtor: Janžej Marinč
Mentor: prof. Ranko Novak
Študijsko leto: 2011/2012

04. Sloways. Delavnica o javnem transportu z Ruedijem Baurjem

Avtorji: Ajda Zupančič, Aleksandra Tomc, Alma Topalovič, Ana

Logar, Blažka Jurjavčič, Brane Kostić, Brina Fekonja, Dorijan Šiško, Helena Božič, Kristi Hodak, Maja Tisel, Marija Erjavec, Martin Zelenko, Peter Primožič, Pika Novak, Rina Barbarič, Roberta Paljar, Sara Mlakar, Sara Žiško, Surya Djalil
Mentorja: prof. Ruedi Baur, Primož Fijavž
Študijsko leto: 2012-2013

05. Alice in Wonderland (knjiga)

Avtorica: Tanja Semion,
3. letnik VK
Mentor: prof. Radovan Jenko
Študijsko leto: 2008/09

06. Plehgvant, identiteta krojaške delavnice za uniforme

Avtorica: Sava Kosmač
Mentor: izr. prof. Boštjan Botas Kenda
Študijsko leto: 2009/2010

07. Naprava za samokontrolo bolezenskega stanja pljučnih bolnikov

Avtor: Borut Keržič
Mentor: doc. Jure Miklavc
Študijsko leto: 2012/2013

08. Afternoon Delight

Avtor: Klemen Smrtnik
Mentor: red. prof. Vladimir Pezdirc
Študijsko leto: 2011/12

09. Novi Renault 5

Avtor: Matic Vihtelič
Mentor izr. prof. Janez Smerdelj
Študijsko leto: 2012/2013

